

ІНФОРМАЦІЙНЕ ТА АНАЛІТИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

УДК 342.95:35.078.3 (477)

DOI <https://doi.org/10.32782/2311-8040/2023-3-17>

ПРИНЦИПИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ ІНФОРМАЦІЇ

Бондаренко Вікторія Анатоліївна,

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри іноземних мов та культури фахового мовлення
факультету № 2 ПФПНП,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-2326-4394>
Researcher ID: AAE-2772-2020

Пустова Наталія Олександрівна,

аспірантка кафедри кримінального права і кримінології
факультету № 1 Інституту з підготовки фахівців
для підрозділів Національної поліції,
Львівський державний університет внутрішніх справ,
вулиця Городоцька, 26, Львів, 79000, Україна
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-9406-5790>

***Анотація.** У статті на підставі комплексного системного аналізу чинного законодавства розглянуто принципи правового регулювання інформації. Вказано, що нові напрями діяльності, які здебільшого є інформаційними, несуть деякі ризики та загрози для наявної системи суспільного устрою та нормативного регулювання. Зазначено, що для сфери інформації набувають великої значущості зміни та вдосконалення різних галузей юридичної практики. Інформаційні технології трансформують нинішні способи виробництва та споживання продукції, зокрема сприяють виникненню нових інформаційних об'єктів у віртуальному середовищі. Інформація й інформаційні технології, які стимулюють позитивні зміни в суспільстві, формують потребу у виробленні нових поглядів і наукового переосмислення можливостей використання віртуального середовища. Наголошено, що основні принципи (засади) правового регулювання інформаційних відносин проблематично подати у вигляді вичерпного переліку. Розглянуто принципи правового регулювання інформаційної безпеки. Основні засади законодавства у сфері інформації, інформаційних технологій, систем, ресурсів, інфраструктури та їх захисту в умовах цифровізації можуть бути схильні до змін, наповнюватися оновленим змістом і отримувати різну інтерпретацію. Інформаційні відносини в публічно-правовому контексті вирізняються найвищою динамікою. Сформульовано критерії для виділення системи принципів нормативного регулювання інформації в цифровій формі з урахуванням можливості застосування інформаційних технологій: зв'язок з об'єктами інформаційної діяльності, визначення сфери реалізації, відображення приватно-публічних інтересів. Запропоновано трирівневу систему принципів публічно-правового регулювання інформації (загальні, інформаційні, наукові) щодо здійснення інформаційної діяльності, пов'язаної із застосуванням інформаційних технологій.*

***Ключові слова:** інформаційні технології, інформаційна безпека, інформаційна інфраструктура, цифрова інформація, основні засади.*

Bondarenko Viktoriia, Pustova Nataliia. PRINCIPLES OF LEGAL REGULATION OF INFORMATION

***Abstract.** The article deals with the principles of legal regulation of information based on a comprehensive systematic analysis of current legislation. It is indicated that new areas of activity, which are primarily informational, carry certain risks and threats to the existing system of social order and normative regulation. It*

is noted that information acquires great significance for change and improvement of various branches of legal practice. Information technologies are transforming the existing ways of producing and consuming products, including contributing to the emergence of new information objects in the virtual environment. Information and information technologies stimulate positive societal changes and create a need for developing unique views and scientific rethinking of the possibilities of using the virtual environment. It is determined that the main principles (fundamentals) of legal regulation of information relations could be more problematic to present in the form of an exhaustive list. The principles of legal regulation of information security are considered. The basic principles of legislation in the field of information, information technologies, systems, resources, infrastructure and their protection under conditions of digitalization may be subject to changes, be filled with updated content and receive different interpretations. The highest dynamics characterize information relations in the public and legal sphere. Criteria are formulated for selecting the system of principles of normative regulation of information in digital form, taking into account the possibility of using information technologies: connection with the objects of information activity, the definition of the scope of implementation, and unified reflection of private and public interests. A three-level system of principles of public law regulation of information (general, informational, scientific) is proposed in the context of information activities related to information technologies.

Key words: *information technologies, information security, information infrastructure, digital information, basic principles.*

Вступ. Велике значення для системи правового регулювання мають принципи. Втілюючи ідеали, уявлення, переконання, що складаються та розвиваються протягом тривалого часу з урахуванням рівня розвитку суспільства, вони допомагають сформулювати узагальнені наукові позиції. Принципи можуть бути безпосередньо втілені в нормах права, виведені доктринально завдяки системному науковому дослідженню або тлумаченню у процесі застосування права чи з'ясування особливостей регулювання. Принципи відображають фактичні обставини в поступовій динаміці розвитку нашого суспільства та права, транслюють узагальнено правову реальність, відповідають їй. У науці інформаційного права проблема принципів актуальна дотепер. Це зумовлено новизною галузі, суперечками про її природу та місце в системі правового регулювання.

Дослідження особливостей правового регулювання інформаційних відносин у суспільстві, системи принципів інформаційного права здійснювали такі вчені, як: І. Арістова, О. Баранов, В. Брижко, О. Довгань, О. Золотар, І. Корж, Р. Калюжний, Л. Коваленко, Б. Кормич, В. Ліпкан, А. Марущак, В. Пилипчук, В. Рубан, Г. Сашук, Я. Собків, О. Тихомиров, С. Феденько, Л. Харченко, В. Шамрай та інші. Однак швидкий розвиток інформаційних технологій зумовлює проведення нових досліджень, зокрема і принципів правового регулювання інформації.

Метою статті є дослідження принципів правового регулювання інформації.

Матеріали та метод. Методологічну основу роботи становлять загальнонаукові методи пізнання та спеціальні методи. Серед застосовуваних методів можна назвати дедукцію, індукцію, моделювання, узагальнення, опис, системний і нормативний аналіз, порівняння. Застосовувалися прийоми різних видів юридичного тлумачення текстів нормативно-правових актів (граматичний, історико-політичний, логічний, систематичний, спеціально-юридичний, телеологічний, функціональний), які дали можливість виявити закономірності нормотворчої та правозастосовної діяльності органів влади в інформаційно-правовій сфері.

Результати. Класичне розуміння принципів полягає в тому, що вони є основними ідеями та керівними засадами юридичної діяльності. Принципи мають мінімальне змістове наповнення, фіксують загальний напрям, який деталізовано розкривається в нормах. Визначення загальних принципів галузі та законодавства може мати суттєве значення для виділення та відокремлення принципів, які безпосередньо стосуються окремих аспектів регулювання інформації.

В інформаційному праві використовуються різноманітні принципи, які відображаються в методах правового регулювання та системі інформаційного законодавства, охоплюють різні напрями інформаційної діяльності. Важ-

ливим завданням правової системи й інформаційного права є створення фундаментальних конструкцій, які дозволять забезпечити інноваційний розвиток країни в економічному та технологічному плані. Система правового регулювання має бути опорою такого розвитку, її можна розробити не лише в нормах, а в ціннісних орієнтирах розвитку інформаційного законодавства.

Л. Коваленко під принципами інформаційного права розуміє початкові положення й ідеї, що визначають суть і зміст галузі інформаційного права, що надає системного характеру її нормам та інститутам і дозволяє говорити про цілісність механізму правового регулювання інформаційних відносин у суспільстві [1, с. 185]. Авторка диференціює принципи на загальноправові, міжгалузеві та галузеві. Окрім принципів, передбачених ст. 2 Закону України «Про інформацію» [2], вказано на такі принципи, як рівність громадян перед законом у разі вчинення протиправних дій в інформаційній сфері та гарантування інформаційної безпеки.

Доктринальні принципи не відображено в законодавстві, вони розвиваються вченими та згадуються в наукових працях. Систему внутрішньогалузевих принципів визначають правові інститути всередині галузі. Фактично, окремі принципи можуть розвиватися в науці та не мати нормативного визначення.

Загальні принципи впливають із змісту Конституції України, а решта принципів є спеціальними, заснованими на законодавстві [3]. Як загальні виділяють принципи пріоритетності прав, законності, відповідальності.

Система спеціальних принципів представлена двома рівнями. Принципи, що відображають специфіку інформаційного права та властивості інформації.

Групу спеціальних принципів інформаційного права становлять: свобода виробництва, розподілу, доступу до інформації та заборона виробництва, поширення шкідливої інформації [4, с. 21]. Групу спеціальних принципів властивостей інформації поєднують інформаційні засади: відносини власності, речі. Для правового регулювання велике значення має

кількість правочинів володаря інформації, конкретних прав, що визначають можливості законного зберігання, використання, поширення інформації. Щоб забезпечити можливості зберігання, використання та поширення інформації, необхідно мати якусь форму.

Організаційна форма дає змогу реалізувати наявний комплекс прав. Наприклад, інформація, укладена у змісті паперового чи електронного документа, може бути представлена зацікавленій стороні. Сам документ матиме цінність через інформацію, що містить. Такі документи можуть бути тиражовані, їхній зміст може бути скопійований і поділений за примірниками для подальшого використання. Можливість тиражування зумовлена свободою поширення інформації, наявними інформаційними потребами та прагненням забезпечити визначений рівень контролю.

Інформація, до якої отримано доступ людиною, не просто залишається в пам'яті, а може бути поширена, змінивши форму уявлення. Така властивість інформації, що передбачає вільну зміну та трансформацію організаційної форми, не властива іншим явищам об'єктивної реальності. Завдяки використанню можливе не тільки отримання корисного ефекту, але й виникнення інших різноманітних об'єктів.

Деякі автори зазначають, що принципи інформаційного права безпосередньо визначені його предметом і закріплені в галузевому законодавстві. Закріплені в законодавстві принципи доцільно розглядати як галузеві принципи інформаційного права, адже законодавство відображає правове регулювання відносин в окремих сферах, що стосуються інформації, інформаційних технологій і захисту інформації. Описані принципи невичерпно регулюють інформаційну сферу, залишають поза увагою ту систему відносин, яка виражена в інших нормативно-правових актах, що стосуються інформаційної сфери.

Доцільно розглядати багаторівневу систему принципів інформаційного права, яка базується на Конституції України, міжнародно-правових актах, інформаційному й іншому законодавстві. Як перший рівень

принципів розглядаються найбільш фундаментальні засади регулювання, що мають конституційну основу: законність, демократизм, рівність перед законом, справедливість, гуманізм [5, с. 52–53].

Важливе місце на цьому рівні має принцип гласності, який властивий інформаційним та іншим (громадським, змішаним і приватним) відносинам.

Галузеві принципи охоплюють три самостійні групи. Перша група формується принципами, що відображають природу інформації й інформаційних правовідносин. Другу групу становлять принципи, які фіксують загальнодоступність і відкритість інформації. Третю групу визначають принципи, орієнтовані на дотримання конфіденційності інформації.

Завершальний рівень системи принципів інформаційного права утворюють принципи, характерні для окремих підгалузей та інститутів інформаційного права. Такі принципи є максимально конкретними завдяки відокремленості деяких інформаційних відносин і виникають за допомогою внутрішніх зав'язків.

Для інформаційного права, що є відносно молодою галуззю права, важлива дискусія щодо визначення системності в розумінні та сприйнятті принципів. Наукове дослідження проблеми виділення та групування принципів частково відображає динаміку основних засад інформаційного законодавства та формує необхідність вироблення позиції щодо розмежування чи ототожнення принципів інформаційного права та принципів правового регулювання інформації, інформаційних технологій і захисту інформації.

У результаті проведеного аналізу підходів учених щодо виділення системи принципів інформаційного права можна виявити дві тенденції, які найбільш чітко характеризують проблематику дослідження принципів інформаційного права зараз. Необхідно констатувати, що неможливо сформулювати вичерпний перелік принципів інформаційного права.

З огляду на розвиток суспільних відносин, одні принципи змінюються та зникають, інші – поступово трансформуються або пере-

стають відображати повсякденну дійсність і правову реальність у тому значенні, яке закладається спочатку.

Принципи інформаційного права, як стійка правова категорія, що має особливе значення для формування самостійності галузі інформаційного права, наповнюються новим змістом. На відміну від інших галузей права, де предмет становить відносно стійкі суспільні відносини, суспільні відносини в інформаційній сфері рухливі та динамічні, набувають нового наповнення завдяки розвитку техніки та технологій.

Поступово відбулося усунення акцентів щодо предмета інформаційного права – учені перейшли від правових режимів використання інформації, які сформульовані в науці та законодавстві, до вивчення та визначення режимів використання інформаційних технологій.

Аспекти правового регулювання інформаційних технологій залишаються актуальними, вони не знайшли системного закріплення в нормативно-правовій сфері. Наповнення предмета інформаційного права новим змістом визнається закономірним етапом розвитку. Трансформується розуміння предмета інформаційного права та принципів як основних засад, що визначають юридичні особливості регулювання галузі.

Структурна складність інформаційного права полягає в сукупності низки елементів і в необхідності виявлення єдності механізму правового регулювання. Принципи, як частина єдиного цілого механізму, повинні не тільки наповнюватися оновленим змістом, але й, у разі потреби, розвиватися, отримувати нове та більш досконале втілення.

Саме тому принципи інформаційного права, наче «живий» процес – їх досить складно уявити в межах вичерпного переліку. Вони можуть і повинні мати доктринальне опрацювання, не обмежуючись законодавчими конструкціями галузевого та міжгалузевого змісту.

Натепер особливого значення набуває інформаційна безпека. Об'єкти інформаційної сфери, без яких неможливо уявити звич-

ний уклад життя, мають бути захищені від зазіхань. Від загроз мають бути захищені: інформація, об'єкти інформаційної інфраструктури, інтереси суб'єктів інформаційної сфери.

Під інформаційною безпекою розуміється стан захищеності (людини, суспільства та держави) в аналізованій сфері та результат діяльності щодо її забезпечення [6, с. 49]. Питання безпеки в інформаційній сфері набувають значення завдяки зростанню ролі технологій, доступності та можливості використання інформації всупереч інтересам особи, суспільства та держави.

Наприклад, такі явища, як інформаційні війни, кіберзлочини, комп'ютерні атаки на інфраструктуру, поширення недостовірної інформації, призводять до того, що держава змушена вибудовувати систему захисних механізмів. Якщо правове регулювання у функціональному значенні – це орієнтир для суб'єктів права на нормативні приписи в межах правовідносин, а діяльність щодо здійснення регулятивної функції має епізодичний корекційний характер, то на підставі цього підходу можна говорити про чинники, що визначають виникнення превентивного регулювання [7, с. 42].

Найбільш наочними прикладами такої діяльності у правовій сфері є норми, що доповнюють систему відповідальності й обмежень поширення недостовірної, небезпечної чи шкідливої інформації. Останнім часом цьому питанню приділяється особлива увага, хоча часто цілі ухвалення таких норм можуть перебувати у площині інших інтересів, що відображають суспільно-політичну ситуацію в державі, та демонструвати відсутність послідовності та комплексності регулювання.

У системі правового регулювання гарантування інформаційної безпеки зберігається проблема співвідношення чинних принципів та їх застосування з необхідністю гарантування безпеки. Однією з них є відсутність зв'язку принципів із гарантуванням безпеки, які зараз мають пріоритетну важливість.

На думку М. Баран, розуміння принципів інформаційного права та правового регулю-

вання інформації в контексті гарантування інформаційної безпеки має значення, оскільки дозволяє забезпечити цілісність механізму імплементації системи принципів у правозастосовний процес [8, с. 132].

Стан захищеності суспільних відносин виступає ключовою потребою особи, суспільства та держави, а для системи регулювання – одним з основних завдань. Загрози, які мають внутрішню та зовнішню форму вираження, створюють умови для занепокоєння щодо забезпечення стабільності національного правопорядку, становлять ризики для демократичної спільноти в умовах гармонізації права та глобалізації процесів.

У науці вироблено принципи, пов'язані зі здійсненням діяльності щодо забезпечення інформаційної безпеки. Ця діяльність має процедурно-організаційний характер, на відміну від матеріальних норм, які знаходять вираження в системі принципів інформаційного законодавства. У результаті проведеного аналізу позицій провідних науковців, зазначених вище, виділимо загальні та спеціальні принципи інформаційної безпеки. До першої групи принципів належить гуманізм, соціальна справедливість, об'єктивність, конкретність, ефективність, опора на підтримку та довіру громадян, гласність і таємниця, законність і конституційність.

До системи спеціальних принципів належать: принцип глобального характеру відносин, протидія загрозам національних інтересів в інформаційній сфері, установлення правових норм, їх застосування й охорона від порушення з використанням державного примусу.

Додатково виділяють принципи нормативного гарантування інформаційної безпеки, як-от: законність, цілеспрямованість, адекватність, повнота та несуперечність.

Правові норми, що регулюють аспекти інформаційної безпеки, повинні відповідати законодавству та нормам міжнародного права; сприяти досягненню цілей для забезпечення національних інтересів; забезпечувати відповідність правовим засобам впливу; охоплювати всі важливі відносини для забезпечення

національних інтересів; бути узгодженими, не мати прогалин і суперечностей.

Правове гарантування інформаційної безпеки формується на основі системи принципів, які мають публічно-правовий і приватно-правовий контекст, що зумовлено розмаїттям прав і обов'язків в інформаційному середовищі. Доцільно класифікувати принципи правового забезпечення чи правового регулювання інформаційної безпеки таким чином: загальні (конституційні), міжгалузеві, галузеві.

Сфера поширення, характер, призначення, об'єкт, закріплення, вираз –аспекти досліджень, які важливі для визначення принципів правового забезпечення інформаційної безпеки. Мається на увазі вчинення таких дій, які забезпечують захист від неправомірного доступу. У такому разі можна розглянути систему принципів з позиції пошуку практичних механізмів і дій. Аспекти досягнення інформаційної безпеки варто розкривати в широкому контексті, який охоплює різні способи використання, обробки та передачі інформації.

Серед таких принципів виділяють: законність і обґрунтованість захисту, системність, комплексність, безперервність захисту, розумну достатність, гнучкість, відкритість алгоритмів і механізмів захисту, простоту застосування засобів захисту.

Законність і обґрунтованість захисту інформації полягає в тому, що інформація повинна мати зміст, який необхідно захищати. Лише з урахуванням вимог законодавства інформація може бути захищена. Система принципів правового регулювання інформації та пов'язаних із нею категорій отримала безпосереднє закріплення в законодавстві, але однієї інтерпретації наявних принципів не досить.

Після виділення наукових особливостей вивчення принципів інформаційного права як розмаїття підходів до їх розуміння, неможливості вичерпного визначення переліку принципів, динаміки розвитку та необхідності гарантування інформаційної безпеки можна сформулювати інтегративний підхід до системи принципів у сфері інформаційних правовідносин, які однаково актуальні як для

інформаційного права та його інститутів, так і для правового регулювання інформації.

Інтегративний підхід передбачає розгляд взаємозв'язків і закономірностей, які перевіряються практико-орієнтованими діями, поєднують розмаїття теоретичних позицій, методологічних настанов та інших елементів, що мають значення для визначення системності принципів регулювання. Розмаїтість позицій представлена системою наукових поглядів і уявлень про засади інформаційного права як галузі законодавства. Багато з наведених ученими принципів знаходять безпосереднє закріплення в системі інформаційно-правового регулювання.

Методологічні настанови щодо виділення принципів найточніше розкриваються через підходи до класифікації принципів, які наводяться вченими. Питання наукової класифікації явищ, фактів і обставин є найбільш складним процесом, який зумовлений необхідністю пошуку загальних критеріїв і ознак. Такий зв'язок у юридичній науці утворює ієрархічна система джерел нормативно-правового регулювання. Виходячи з рівня дії джерел права, виводяться та вибудовуються основні засади галузі, і інформаційне право не є винятком. Особливу увагу варто звернути безпосередньо на критерії виділення й обґрунтування принципів.

З теоретичного погляду принципи формулюються для формального визначення узагальненої сукупності відносин, які виходять за межі регулювання конкретного об'єкта правовідносин, набувають узагальненого значення для комплексу різноманітних об'єктів.

В інформаційній сфері такими ключовими об'єктами є інформація, технології, ресурси й інфраструктура. Зважаючи на динаміку появи та розвитку уявлень про ключові об'єкти інформаційного середовища, деякі принципи набувають нового значення – більш вузького смислового навантаження, а їхнє змістовне тлумачення в оновлених реаліях проблематично поширити на інші сфери. Із цього випливає другий за змістом критерій – наявність безпосереднього зв'язку із системою регулювання.

Чинне законодавство має вибудовуватися таким способом, щоб розвивати систему принципів. Однак на практиці правотворчий процес являє собою сукупність дуже складних послідовних і системних процедур. Часто до нього підходять без належної оцінки системи наслідків і розуміння необхідності прогнозування. Створення декларативних норм в інформаційно-правовій сфері вимагає максимальних знань у галузі інформаційного законодавства, рамкового розуміння технічних особливостей використання інформації та більш детального знайомства з галузевими аспектами.

Третій критерій зумовлений тим, що принципи мають утілювати багатопланове відображення інтересів. Ученими в галузі інформаційного права підкреслено багатогранність і багатоаспектність принципів, у наукових працях представлено їх унікальне розмаїття.

В інформаційній сфері відображені інтереси особи, суспільства, держави. Приватні та публічні інтереси повинні перебувати у взаємозв'язку, який забезпечує синергетичний ефект від застосування принципів.

Пропонуємо систему принципів інформаційного права в контексті інтегративного підходу до розуміння. У запропонованій системі принципи можуть мати законодавчу базу та наукову основу. На інформаційне право вплив має система законодавчих принципів, хоча в основі лежать наукові досягнення вчених у сфері публічного права.

У сфері інформаційного законодавства система основних засад вибудовується в комплексі. За такого підходу забезпечується динаміка регулювання та зберігається науковий плюралізм у частині виділення системи принципів інформаційно-правового регулювання.

Указану систему, яку становлять принципи правового регулювання відносин у сфері інформації, інформаційних технологій і захисту інформації, виходячи зі змісту декларованих принципів, можна віднести до системи принципів правового регулювання інформації. Зазначена система законодавчих принципів є базовою та представлена у

вигляді переліку, але частина принципів не має послідовного розвитку в галузевому законодавстві, деякі виходять за межі галузі.

Свобода інформації та можливість розпорядження правами щодо неї – ключова цінність для всієї системи регулювання. Вона забезпечує можливість розвитку приватного обороту, дозволяє ефективніше вибудовувати інформаційний обмін.

Гарантованість загальнодоступності інформації може охоплювати такий критерій, як відкритість інформації, що є особливо актуальним у діяльності органів публічної влади, для поширення масової інформації, реалізації інформаційних прав і отримання громадянами знань, з метою розвитку політичних, економічних, соціальних, культурних аспектів життєдіяльності.

Застосовність інформаційних технологій пов'язана з необхідністю формування конкурентного ринку в інформаційній сфері, розвитку цифрової економіки та впровадження інновацій. Зазначений принцип актуальний за умов цифровізації життя, він важливий за відсутності детального регулювання, зумовлений складністю та неможливістю прогнозування розвитку правовідносин.

Деяка інформація, виходячи зі змісту та можливих наслідків використання та поширення, може бути обмежена або заборонена. Така інформація порушує законодавство, наявні заходи обмеження поширення є важливими для практики та повинні забезпечуватися державними механізмами [9, с. 53].

Оптимального співвідношення інтересів особи, суспільства та держави в інформаційній сфері можна досягти завдяки оцінці приватних і публічних сфер та їх розмежування з метою забезпечення захисту об'єктів інформаційного середовища та психоемоційного стану людини.

Законодавчі принципи є частиною нормативної системи, куди можна включити принципи з інших галузей правового регулювання. Нераціонально недооцінювати конституційне регулювання та розмірковувати про гіпотетичну можливість вилучення із системи загальних принципів. Вони формують основу для

всієї правової системи, а Конституція України з урахуванням поправок поступово наповнюється оновленим змістом, зокрема щодо регулювання інформаційно-правової сфери.

Наукова група принципів може формуватися за допомогою наукового аналізу, заснованого на різних методологічних підходах. Система наукових принципів може бути представлена досить широко залежно від природи інформаційних правовідносин. Теоретичним принципом є принцип відповідальності, який передбачає настання відповідальності залежно від оцінки діяння, вимагає законодавчого закріплення.

Існує потреба у виробленні таких наукових принципів, які дозволили б адекватно застосовувати законодавство з урахуванням фактичної ситуації, що склалася. Умови цифровізації суспільства передбачають формування підходу для тлумачення, правотворчості та застосування права, на основі якого забез-

печується поступальний розвиток відносин, а відсутність регулювання не створювала б перешкод для суб'єктів правовідносин.

Висновки. Систему принципів інформаційного права становлять три взаємозалежні компоненти. Основу формують загальні засади, відображені в тексті Основного закону України. Наступним різновидом принципів є принципи, закріплені в Законі України «Про інформацію». Третій різновид принципів формують наукові позиції, які можуть мати нормативно-правове закріплення, але вони виведені в результаті наукових досліджень, пояснені та доведені з урахуванням критеріїв виділення принципів у сфері інформаційних відносин і базуються на теорії розвитку правового регулювання суспільних відносин або правозастосовної практики. Зазначені принципи формують основні засади регулювання інформації та режимів використання, пронизують усю систему інформаційної діяльності.

Список використаних джерел:

1. Коваленко Л. Принципи інформаційного права. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. 2012. Вип. 23. С. 185–195.
2. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 257–XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>.
3. Конституція України : Закон України від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%Text>.
4. Нащинець-Наумова А. Інформаційне право : навчальний посібник. Київ : Київський університет ім. Б. Грінченка, 2020. 136 с.
5. Інформаційне право України : навчальний посібник / М. Ковалів та ін. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2022. 416 с.
6. Малашко О., Єсімов С. Зміст державної діяльності із забезпечення інформаційної безпеки. *Інтернаука* : міжнародний науковий журнал. 2020. № 15 (95). Т. 1. С. 46–54.
7. Єсімов С. Превентивне регулювання: теоретичні аспекти. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 3 (9). С. 40–47.
8. Баран М. Принципи правового регулювання інституту інформаційної безпеки. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2021. Вип. 66. С. 129–134.
9. Ковалів М., Кузьо Л. Правовий захист суспільної моралі в інформаційній сфері. *Соціально-правові студії*. 2020. Вип. 2 (8). С. 52–57.

References:

1. Kovalenko, L.P. (2012). *Pryntsypy informatsiinoho prava* [Principles of information law]. *Derzhavne budivnytstvo ta mistseve samovriadvannia* (State building and local self-government), 23, 185–195 [in Ukrainian].
2. Pro informatsiiu : Zakon Ukrainy vid 02.10.1992 r. № 257–XII [On information : Law of Ukraine № 257–XII of October 02, 1992]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text> [in Ukrainian].
3. Konstytutsiia Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 28.06.1996 r. № 254k/96-BP [Constitution of Ukraine : Law of Ukraine № 254k/96-BP of June 28, 1996]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%Text> [in Ukrainian].

4. Nashynets-Naumova, A.Yu. (2020). Informatsiine pravo : navchalnyi posibnyk [Information law : a study guide]. Kyiv : Kyivskiy universytet im. B. Hrinchenka.136 p. [in Ukrainian].
5. Kovaliv, M.V., Yesimov, S.S., Yarema, O.H. (2022). Informatsiine pravo Ukrainy : navchalnyi posibnyk [Information law of Ukraine : a textbook]. Lviv : Lvivskiy derzhavnyi universytet vnutrishnikh sprav. 416 p. [in Ukrainian].
6. Malashko, O.Ye., Yesimov, S.S. (2020). Zmist derzhavnoi diialnosti iz zabezpechennia informatsiinoi bezpeky [The content of state activity to ensure information security]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka" (International scientific journal "Internauka")*, 15 (95), vol. 1, 46–54 [in Ukrainian].
7. Yesimov, S.S. (2020). Preventyvne rehuliuвання: teoretychni aspekty [Preventive regulation: theoretical aspects]. *Sotsialno-pravovi studii (Social and Legal Studios)*, 3 (9), 40–47 [in Ukrainian].
8. Baran, M.V. (2021). Pryntsyipy pravovoho rehuliuвання instytutu informatsiinoi bezpeky [Principles of legal regulation of the information security institute]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho natsionalnoho universytetu. Seriya "Pravo" (Scientific Bulletin of the Uzhhorod National University. Series "Law")*, 66, 129–134 [in Ukrainian].
9. Kovaliv, M.V., Kuzo, L.I. (2020). Pravovyi zakhyst suspilnoi morali v informatsiinii sferi [Legal protection of public morality in the information sphere]. *Sotsialno-pravovi studii (Social and Legal Studios)*, 2 (8), 52–57 [in Ukrainian].